

Statens vegvesen, Vegdirektoratet

Postboks 8142 Dep,
0033 Oslo

Saksbehandler:
Anne Beate Budalen – 48 02 67 14

Vår dato:
29.05.2017

Innspill til tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg 2018 – 2021, fra MA – rusfri trafikk

Vi viser til oppdragsbrevet fra Statens vegvesen, Vegdirektoratet deres ref.: 17/1511-3 av den 29. mars 2017 hvor det ønskes skriftlig innspill til tiltaksplan for trafikksikkerhet.

Meld. St. nr. 40 «Trafikksikkerhetsarbeidet – samordning og organisering» peker på at et velfungerende tverrsektorielt samarbeid blir stadig viktigere ettersom antallet drepte og skadde i trafikken går ned og effekten av de enkleste virkemidlene er høstet. Ytterligere utvidelse i både bredden og dybden av trafikksikkerhetsarbeidet er en absolutt forutsetning for å nå de ambisiøse etappemålene. Vi ser stadig at rus er involvert i over ¼-del av dødsulykkene. MA – rusfri trafikk sitt arbeid for rusfri trafikk er derfor stadig like viktig. For å nå nullvisjon om antall drepte og hardt skadde i trafikken er det viktig at alle aktører bidrar. De frivillige organisasjonene spiller derfor en viktig rolle.

MA – rusfri trafikk har i tillegg til å ha deltatt på møtet for alle interesseorganisasjoner, deltatt på 2 temamøter; ett om rus og ett om ungdomstiltak. Vi har i disse sammenhengene kommet med innspill til nye tiltak og videreføring av tiltak som ikke er gjennomført i inneværende tiltaksplanperiode. Nedenfor finnes våre forslag til tiltak til neste Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg.

1. Tiltak mot rus i trafikken

Av de 5 tiltakene som handler om bruk av teknologi for å redusere antallet ruskjørere i trafikken i inneværende tiltaksplan (tiltak nr. 72 – 76) er det kun tiltak 73 om alkohol i skoletransport som er gjennomført. Vi foreslår derfor at de resterende 4 oppfølgingstiltak videreføres i neste tiltaksplan. Alle vil hver på sin måte bidra til å redusere antall ruskjørere i trafikken. Ref.: TØI-rapport 1450/2015.

1.1 For å følge med på utviklingen av rus i trafikken er det viktig å ha kunnskap om hvor mange som ferdes med rus i trafikken. Til dette trengs det en oversikt. Vi foreslår derfor at det etableres:

- *et tilstandsmål for andel trafikkarbeid med rusfrie førere*
- *en indikator for narkotikaforekomst og annen rus i trafikken.*

Vi ser at Sverige har etablert et slikt mål basert på data fra politiets trafikkontroller.

1.2 Meld. St. nr. 40 om trafikksikkerhet påpeker at et tverrsektorielt samarbeid er nødvendig for å nå de ambisiøse målene for trafikksikkerheten. Vi foreslår derfor oppfølgingstiltaket:

- *Det etableres et samhandlingsforum for rusfri trafikk*

Dette samhandlingsforumet skal ta fram en strategi for rusfri trafikk i Norge slik at hver og en og alle tilsammen effektivt skal kunne bidra til økt andel rusfri trafikk. Aktuelle deltagere vil være helse, politi, forskningsinstitusjoner, Statens vegvesen, fylkeskommuner og MA – rusfri trafikk.

1.3. Nå blir det trolig i løpet av høsten vedtatt krav om alkohol i buss og minibuss. Selv om det ikke skjer særlig mange ulykker i denne transportgruppen er det selvsagt at den reisende har krav på en edru sjåfør. Svært mye av transporten som skjer på norske veger er yrkestransport. Store deler av kostnadene knyttet til alkoholbruk bæres av arbeidslivet. Helsedirektoratet har nå tatt initiativ til etablering av en forebyggende rusmiddelpolicy i offentlige virksomheter - RusOFF. Der er det fokus på å redusere de negative virkningene som rusmiddelbruk og i særdeleshet alkohol har. I den sammenheng blir trolig også alkohol i offentlige kjøretøy foreslått som et tiltak som det offentlige kan ta i bruk for å redusere konsekvenser av alkoholbruk.

Vi mener at det bør komme krav om alkohol i all yrkestransport, på lik linje med alkohol i all persontransport mot vederlag på veg. Vi foreslår derfor oppfølgingstiltaket:

- *Statens vegvesen, Helsedirektoratet, politiet og andre relevante frivillige organisasjoner som MA – rusfri trafikk og NLF jobber aktivt for en frivillig innføring av alkohol i all yrkestransport.*

1.4. For å følge opp implementeringen og dermed trafikksikkerhetseffekten av alkohol i Norge er det viktig å ha kunnskap om hvor mange og hvilke typer kjøretøy som har alkohol. Det er derfor behov for en alkoholstatistikk. Vi vil ta initiativet overfor bransjen for om mulig lage en slik oversikt. For å ansvarliggjøre relevante aktører i tiltaksplan foreslår vi derfor oppfølgingstiltaket:

- *Det etableres et system for å ha en oversikt over antallet alkoholer som finnes i den norske kjøretøyparken, en alkoholstatistikk.*

1.5 «ISO 39001 Sikringssystem for trafikksikkerhet» pålegger de som tar i bruk et slikt kvalitetssystem å identifisere risikoeksponeringsfaktorer for trafikksikkerhet. Alkohol er der foreslått som et tiltak for å forhindre kjøring med høy promille. Dessverre så ser vi at implementeringen av dette kvalitetssystemet tar svært lang tid i Norge og vi mener derfor at det er behov for et felles løft for å få flere til å ta i bruk dette kvalitetssystemet på lik linje med for eksempel ISO 9001. Vi foreslår derfor oppfølgingstiltaket:

- *Det etableres et samhandlingsforum for ISO 39001- trafikksikkerhet for å fremme tverrsektorielt samarbeid mellom alle aktører på området. Dette for å øke antallet ISO 39001 sertifiserte bedrifter i Norge: statlige-, frivillige- og yrkesorganisasjoner mv.*

2 Tiltak rettet mot ungdom og rus i trafikken

- 2.1 Selv om rus er en viktig årsak til drepte og hardt skadde i trafikken, gjennomføres det ikke holdningskampanjer mot rattfyll, slik som det gjøres for fart og bilbelte i Norge. Tiltak gjennomført av det offentlige mot rus i trafikken er i all hovedsak overlatt til politiet gjennom deres trafikkkontroller. Dette er et viktig trafikksikkerhetstiltak og må videreføres i større omfang enn i dag. I de siste årene ser vi at det arbeidet, spesielt UP, har gjort for mer effektive og målrettede kontroller, har hatt effekt på antallet rustatte. Men for å styrke innsatsen mot rus i trafikken mener vi at det også må gjennomføres holdningskampanjer.

MA – ungdom har de siste ni årene gjennomført en landsomfattende konkurranse hvor elever fra medie- og kommunikasjonslinjer på videregående skoler engasjeres til å lage holdningskampanjer mot ruskjøring. Gjennom å arbeide med konkurransen skal elevene bli bevisste sine egne holdninger til temaet. Samtidig skal bruk av elevenes holdningskampanjer skape bevissthet og synliggjøring av ruskjøring som trafikksikkerhetsproblem.

At ungdom lager holdningskampanjer for ungdom er et virkemiddel som for eksempel Statens vegvesen også har benyttet seg av i fbm fartskampanjene. Filmene fra DeathTrip konkurransen vil kunne være en del av en slik holdningskampanje. Helsedirektoratet har i dag kampanjer innenfor sitt fagfelt og en kan se for seg at det etableres et samarbeid mellom Helsedirektoratet, Vegdirektoratet, politiet og MA – rusfri trafikk og MA – ungdom. Vi foreslår derfor oppfølgingstiltaket:

- *Det etableres en holdningskampanje mot rus i trafikken i regi av Helsedirektoratet, Statens vegvesen og MA – rusfri trafikk og MA – Ungdom.*

- 2.2 Mye av de rusrelaterte ulykkene skjer nattestid i helg. Vi kjenner til at det i andre land, bl.a. i Nederland, kjøres en informasjonskampanje hvor hensikten er å fokusere på å komme seg trygt hjem fra fest. Hensikten er at før en reiser på fest, pekes den ut som skal frakte deg trygt hjem – *BOB*. Alle vet da på forhånd hvem som er Bob. I Norge har vi hatt tiltakene Trygt hjem for en 50-lapp, hvor fylkeskommunen subsidierte resten av drosjeregninga. Vi ser alt for ofte overskrifter om ulykker i forbindelse med fyllekjøring i fra fest.

Vi foreslår derfor oppfølgingstiltaket:

- *BOB – en kampanje for at du alltid skal finne en edru fører før du drar på fest.*

- 2.3 Vi ser at rus omtales svært lite i læreplan kl. B. Større fokus på rus og fyllekjøring vil være et viktig tiltak for å bevisstgjøre ungdom i forhold til farene relatert til rus i trafikken. Det bør derfor lages et undervisningsopplegg som kan tilbys kjøreskoler, grunnskoler, fritidsklubber et for å bevisstgjøre ungdom i forhold til rus og trafikk for å få et større fokus på ungdom og rus i trafikken i opplæringen. Dette er et tiltak som kan utvikles i et samarbeid mellom Statens vegvesen, ATL, Trafikkforum, Trygg Trafikk, MA – rusfri trafikk og MA - Ungdom. Vet å tilby et ferdig undervisningsopplegg vil en hele tiden sikre seg ny og oppdatert kunnskap på området. Dette vil sikre kvaliteten på undervisningen.

Vi foreslår derfor oppfølgingstiltaket:

- *Det utvikles et undervisningsopplegg for ungdom om rus og trafikk.*

2.4 For å kunne følge opp intensjonene i Meld. St. nr. 40 om trafikksikkerhet er det naturlig at det etableres et samhandlingsforum for trafikksikkerhet. Trygg Trafikk er en landsomfattende organisasjon for det frivillige trafikksikkerhetsarbeidet og skal virke som et bindeledd mellom dette og de offentlige myndigheter som har ansvar for trafikksikkerheten. Det er naturlig at Trygg Trafikk tar en slik lederrolle overfor de frivillige organisasjonene i samarbeid med Statens vegvesen, politiet og andre relevante offentlige myndigheter.

Vi foreslår derfor oppfølgingstiltaket:

- *Det etableres et samhandlingsforum mellom de offentlige myndigheter og det frivillige TS-arbeidet for å styrke samarbeidet på området for å kunne nå det nasjonale målet om null drepte og hardt skadde i trafikken.*

3 I inneværende tiltaksplanperiode er det omtale av en del ungdomstiltak. Vi ønsker at kampanjen **DeathTrip** omtales videre. Denne kampanjen er nå videreutviklet til *DeathTrip on the road*, hvor det en del av kampanjene nå er blitt til en utstilling. To ungdommer engasjeres sommerstid og reiser rundt i en egen bil med en utstilling, viser filmene fra DeathTrip og gir ut brosjurer om temaet rus. Kampanjen reiser rundt til ungdoms- og musikkfestivaler i hele landet sommerstid.

Vi ser frem til et videre samarbeid om rulleringen av Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg.

Med vennlig hilsen
MA – rusfri trafikk

Elisabeth Fjellvang Kristoffersen
Generalsekretær

Anne Beate Budalen
Rådgiver trafikksikkerhet